

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

UITGAVE VAN DE VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ, VERENIGING TOT EVALUATIE VAN ALTERNATIEVE BEHANDELMETHODEN EN TOT BESTRIJDING VAN DE KWAKZALVERIJ

Redacteur: J. Th. Balk, Keverberg 54, 1082 BE Amsterdam

Verschijnt 4 x per jaar

SYMPOSION FYTOFARMAKA & FYTOTHERAPIE

Zin en onzin over plantaardige geneesmiddelen

Op 31 mei werd in Den Haag een symposium gehouden over plantaardige geneesmiddelen gehouden onder auspiciën van de subfaculteit Farmacie van de Rijksuniversiteit Utrecht en de firma Biohorma B.V. te Elburg. Een vreemde combinatie, zoals ook uit het symposium zou blijken. De eerste vier lezingen hadden een duidelijk natuurwetenschappelijk karakter, maar na de lunch traden sprekers op als de medisch socioloog dr. C.W. Aakster en de zo omstreden dr. H.C. Vogel uit Zwitserland.

Prof. dr. R.P. Baerheim Svendsen (Leiden) gaf een uiteenzetting over de vele biologische actieve stoffen, die in het plantenrijk reeds gevonden zijn en de hoge mate van waarschijnlijkheid, dat daar nog vele werkzame stoffen, planten en plantendelen te vinden zullen zijn. Hier werd en wordt op uiterst reguliere wijze gebruik van gemaakt getuige het onderzoek naar nieuwe antibiotica en cytostatica.

Ook in gevallen, waarin de plant een werkzame, maar bij voorbeeld door bijwerkingen niet bruikbare, stof oplevert is de fytochemie een niet te onderschatten bron van inspiratie en van aanwijzingen voor de ontwikkeling van nieuwe geneesmiddelen, analoog aan plantaardige verbindingen.

Prof. dr. H. Wagner (München) gaf een uiteenzetting over een model voor het screenen van plantaardige materialen op werkzaamheid bij de beïnvloeding van het immunologische systeem. Een verademing, deze uiteenzetting, vergeleken met de wollige prietpraat, die veelal wordt gebruikt om de werking van andere dan geregistreerde geneesmiddelen aanmerkelijk te maken.

Behoorlijke registratie-procedure

Tot slot van de ochtend sprak prof. dr. S.H. Kemper (Münster), die uiteen zette, dat van een werkzaam plantaardig geneesmiddel, de werking wel degelijk natuurwetenschappelijk aan te tonen is, en het ook een vereiste is om op aan chemische geneesmiddelen analoge wijze de veiligheid ervan te controleren.

De in het laboratorium aangetoonde werking van

een plant bleek in sommige gevallen bij 80% van de in de handel zijnde preparaten geheel te ontbreken door verkeerde behandeling van het materiaal.

Kortom, de producent van een werkzaam plantaardig geneesmiddel dient een behoorlijke registratie-procedure niet te schuwen. Voor werkzame preparaten, die deugdelijk onderzocht zijn, zijn omtrekkende bewegingen, zoals een bercep op het z.g. eigen, niet meetbare, karakter volstrekt overbodig. En wie heeft er behoefte aan andere preparaten, vraagt Uw verslaggever zich af.

Therapieën-braderie van Aakster

Na de lunch bleek het helaas niet mogelijk het zelfde niveau te handhaven. Allereerst kwam dr. C.W. Aakster, die het serieuze plantaardige geneesmiddel de doodsteek trachtte te geven door het in te lijven bij zijn therapieën-braderie; hij zag een "brugfunctie". Daarna schetste hij de bloei van verenigingen, die hij voorzat en bladen, die hij redigeerde — dit viel onder maatschappelijke ontwikkelingen. Het geïnflateerde cijfermateriaal, waarmee het belang van de alternatieven werd opgeblazen ontbrak natuurlijk ook niet.

Pauling: Buy the cheapest!

Hierna was het woord aan prof. dr. L. Pauling, tweemaal Nobelprijswinnaar, die zijn theorie over vitaminen naar voren bracht, een theorie, die, vooralsnog, weinig erkenning vermag te krijgen. Voor degenen, die toch zodanig moeten, een goed advies: Vitaminen zijn eenvoudige stoffen, die in de regel van behoorlijke kwaliteit zijn, dus laat je niets wijs maken over "natuurlijke", "Buy the cheapest", zei dr. Pauling.

Op pagina 3 een reportage over de Naturamed te Utrecht.

Op de achterpagina: Ermelose genezer deed ook de "bloedtest"

Vereniging tegen de Kwakzalverij

Opgericht 1 januari 1881

Correspondentie-adres: Bergse Dorpsstraat 101
3054 GC Rotterdam; tel 010-187149

BESTUUR:

Voorzitter: C.W.Chr. Deurman, Arnhem

Secretaris: I.A. van de Graaff, Rotterdam

Penningmeester: H.A.M. Voorbij, Vinkeveen

Leden: G.R. van den Berg, Amsterdam

prof. B.S. Polak, Amsterdam

D. Uitterdijk, Medemblik

Adviserende leden:

S. Lelie, Middelburg

prof. dr. F.A. Nelemans, Duivendrecht

Postgiro van de Vereniging: 32237 ten name van
Penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Vinkeveen.

De **contributie** bedraagt thans f 30; voor studenten en
leerlingverpleegkundigen f 10; begunstiger wordt
men door een schenking aan de vereniging van
minimaal f 100.

Daarna *dr.h.c. A. Vogel*, die begon met een ontroerende schildering, van het platteland waar het leven vroeger goed was, uw dokter, uw huisvriend, met een therapeutisch arsenaal dat bestond uit een koets en wat bedrust aangevuld met grootmoeders kruiden. Dergelijke idyllische toestanden had hij later nog slechts aangetroffen bij inboorlingen in het Amazone gebied, die gezond leefden en jong stierven, maar dat laatste kwam door de hitte. Als het wat kouder werd zoals op de hoogvlakten van Peru, dan werden zij meteen 110-120 jaar oud (!)

Herr Keller "werd de oude"

Verder vertelde Vogel hoe hij Scandinavië veroverde, Finland met hulp van President Kekkonen en over zijn triomftochten door Zuid Afrika en Australië.

Hij betreurde het, dat conservatisme de Europeesche artsen ervan weerhield zijn 19e eeuwse idylle als model te aanvaarden. Verder nog wat casuïstiek: Herr Keller, die weer helemaal de oude werd, Herr Dr. Ernst, die restlos genas van een niet gediagnosticeerde ziekte, een "rijke Hollander" uit Zürich, die ook goed vooruit ging en een jonge Zwitserse soldaat, die met, jawel, stierentestikels werd genezen van multiple sklerose; achteraf waren er helaas enige problemen over de oorspronkelijke diagnose.

De laatste spreker op het symposion was de heer *L.L. Marselis van de Ziekenfondsraad*, die uiteenzette, dat de ziekenfondsen gehouden zijn de wet uit te voeren en dat gesteld kan worden, dat zaken die de geneesmiddelen-commissie niet gepasseerd

zijn niet voor vergoeding in aanmerking komen, dat beroepsprocedures gevolgd kunnen worden en dat er kennelijk niet voldoende, echte, steun voor het alternatieve gebeuren is vanuit de samenleving. Net als de homeopathie heeft dit soort zaken veel tijd nodig. Voorts is het van veel belang om met zorg af te wegen waaraan in een tijd van schaarste de collectieve middelen worden besteed.

Van de G.

---O---

ZUS VAN DE ACUPUNCTUUR

De neuraaltherapie, die op het door de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs georganiseerde symposium over "natuurlijke geneeswijzen in ontwikkeling" aandacht kreeg van de arts H.J. Lamers is een zeer omstreden priktherapie. Zij is het eerst in 1940 toegepast door de Düsseldorfer arts Ferdinand Huneke. Lamers, voorzitter van de Nederlandse vereniging van Neuraal-artsen heeft daar voor een bijvoegsel van de Nieuwe Revu, de Alternatieve Gezondheidsgids het een en ander over verteld. Hij noemt de prik, waarbij een kleine hoeveelheid procaine in het lichaam wordt gespoten een zusje van de acupunctuur. De procaine heeft een lading van 290 microvolt. Een cel die zijn eigen lading heeft verloren kan het hele lichaam van slag maken. Men noemt zo'n gestoorde lichaamscel het stoorveld (Over het stoorveld en de "neuro-humorale aspecten daarvan sprak op het genoemde symposium de neuraaltherapeut arts M. Bottu). De procaine laadt de cel weer op.

In het al genoemde artikel in het bijvoegsel van de Nieuwe Revu verklaarde Lamers: "Ook in het kanker-onderzoek wordt de neuraaltherapie gebruikt. Dát is het werk van Huneke's opvolger in Düsseldorf, Joachim Varro. Hij is mijn leermeester geweest", aldus Lamers. Varro is nu specialist in het "biologisch" aanpakken van kanker. "Dat wil zeggen dat het lichaam zélf weer greep moet krijgen en moet bijsturen waar 't grof fout is gegaan" besluit de neuraaltherapeut, die het zenuwstelsel een van de belangrijkste teugels vindt om de gezondheid weer bij te sturen. Vandaar de naam: *neuraal therapie*.

---O---

Knipsels, vouwbladen?

De redactie van ons Actieblad tegen de Kwakzalverij houdt er zich voor aanbevolen

TE UTRECHT, BIJ NATURAMED OP DE JAARBEURS

Wandeling door het kamp van de alternatieven

Internationale beurs voor meer natuurlijke leef- en geneeswijzen, aldus omschrijft de catalogus de Naturamed 85, die van 7 tot 11 mei in de Julianahal van de Jaarbeurs te Utrecht werd gehouden. Tijdens deze vakbeurs die enige dagen ook open was voor het algemeene publiek — dat is geen wonder — werd nog een symposium gehouden over “natuurlijke geneeswijzen in ontwikkeling” met als sprekers: dr. D.H.J. Schamhart, moleculair bioloog en dr. W.A.M. Linne-mans, celbioloog, beiden van de Universiteit van Utrecht, H.J. Lamers, arts, neuraaaltherapeut, M. Bottu, arts, neuraaaltherapeut, acupuncturist-arts C. van der Molen, B. Thonon, arts natuurgeneeswijze en prof. dr. P.P. Labadie, hoogleraar pharmacognosie te Utrecht. Bij de samenstelling van dit programma werd voorop gesteld, dat het hier ging om “nieuwe wetenschappelijke en therapeutische benadering bij chronische ziekten”.

De Universiteit van Utrecht was overigens ook vertegenwoordigd met een stand. We kregen er een stukje stokzoethout bij onze gang langs de stand waar onderzoekapparatuur werd getoond voor het testen van plantaardige geneesmiddelen: zijn de werkzame stoffen er in aanwezig, ja of neen, in geringe mate of overvloedig? Het kan uiteraard alles worden uitgezocht ... maar het gebeurt in de praktijk niet of nauwelijks: de kruiden drankjes en tincturen er van vinden toch al grif afname bij het publiek.

Wat wil het Transferpunt?

De catalogus was overigens uitvoerig over wat dan heet “Transferpunt geïntegreerde geneeskunde, Rijksuniversiteit Utrecht”. De toelichting vermeldde dat het transferpunt wetenschappelijk onderzoek begeleidt ten behoeve van wat aangeduid wordt als de geïntegreerde geneeskunde — een term overigens die voor verschillende uitleg vatbaar is (red. A.t.d.K.) — op alle vlakken. Het gaat hierbij, lezen wij verder in de catalogus, om onderzoek naar het daadwerkelijk biologisch functioneren van alternatief genoemde diagnose-methodieken en therapieën.

Op deze manier wil het Transferpunt bijdragen aan het vinden van een basis voor integratie van bestaande natuurwetenschappelijk gerichte geneeskunde en alternatieve behandelwijzen. Het Transferpunt treedt in de eerste plaats op als een actieve intermediair tussen aanvragers en onderzoekers uit de biomedische onderzoekswereld. Met aanvragers bedoelt men personen, groeperingen of instellingen die vragen hebben met betrekking tot het biologisch functioneren van (elementen uit) diagnostiek en behandelwijzen.

Tot zover de inbreng van een (onderdeeltje) van de

Rijksuniversiteit te Utrecht op de Naturamed. Wie mocht denken dat de reguliere geneeskunde zich afschermt tegen de leken door het gebruik van “moeilijke woorden” en verhullende afkortingen, als ca en go, ervaart op een dergelijke beurs dat zijn woordenschat veel te klein is om al het alternatieve te kunnen behappen. Zelfs het meeslepen van de nieuwe driedelige Van Dale zou hem niet kunnen baten. Laten we na op de stand van de Nederlandse Artsen Acupunctuur Vereniging even een plastic oorschelp met een aantal acupunctuurpunten te hebben bewonderd even bij Etherapy Nederland binnenlopen.

Onderbewustzijn stuurt de pendel

Ir. G. Brands uit Valkenswaard toonde ons het Etre-apparaat, waarmee de cursist aan het genezingswerk kan gaan. Etherapy — woord onvindbaar bij Van Dale — is een geneesmethode die gebruik maakt van de verborgen energiestromen die door het menselijk lichaam gaan. Eerlijkheidshalve moeten we wel het ene zinnetje citeren dat terloops toegeeft dat Etherapy niet in de plaats komt van normale medische behandeling: “doch vormt daarop een waardevolle aanvulling”.

Kent U de pendel? Aldus Brands.

Hij legde ons uit dat door gebruik te maken van het onderbewuste hij met de pendel allerlei informatie kan vinden. Op lange lijsten met alle mogelijke ziekten kan men met behulp van de pendel de ziekte aanwijzen, of juist gezegd: een gezondheidsprofiel maken. Of de patiënt er bij is of niet — maakt niks uit, verzekert ir. Brands ons. Met een pasfoto gaat het even goed.

Plotseling heeft hij het over chakra's die hij met de pendel kan bereiken. Dat blijken onderdelen te zijn van het astrale en het mentale lichaam van de mens. Meestal zijn daar de oorzaken van de ziekten te vinden. Chakra's blijkt een term te zijn die bij theosofen wel bekend is en afkomstig is van het hindoeïsme.

Brands laat ons het toestel zien, dat bedekt met een piramide van wit karton of plastic een vlak toont met in cirkeltjes cijfers. Bij het bouwen van dit op electriciteit werkende toestel, het z.g. Etre-apparaat, heeft hij constructies en materialen toegepast helemaal geleid door het onderbewustzijn. De pasfoto van de patiënt komt in het midden te liggen, daaromheen zijn twee cirkels met ieder acht nummers. De nummertjes worden met de pendel bepaald. Activering geschiedt door een elektrisch pompje: zó zal het symbool werken. Op afstand.

Er behoort een indrukwekkende cursusmap bij om de Etherapy zo te zeggen onder de knie te krijgen:

acht lespakketten in totaal. En wie met succes de cursus heeft gevolgd, en dan gebruik kan maken van de kennis die in zijn onderbewustzijn leeft, kan op de etherische niveau's aan de slag. "De meest uiteenlopende ziekten", verzekert ir. Brands, "hebben we met succes met Etherapy behandeld. Enkele voorbeelden: bronchitis, osteoporose, migraine, niersteen, motoriekstoringen, ziekte Meunière etc. In principe kan alles wat onder woorden gebracht kan worden, behandeld worden. Daarom kan een arts zulke sterke resultaten bereiken".

En kanker? "Bij 50 pct. van al mijn patiënten heb ik kanker ontdekt. Doordat deze meestal in de beginfase was, was het eenvoudig en snel te genezen". Als de kanker uit de hand is gelopen staat ook Etherapy, een additieve en geen alternatieve geneesmethode, verzekert Brands, machteloos.

Een Etherapy cursus, compleet met Etre-apparaat (zonder net-adapter) kost f 995.

Waar de "Kleine Dokter" faalde

Brands adviseert om geen beloning te vragen voor deze vorm van additieve gezondheidszorg, in Engeland bekend als Radionics. Zelf is hij een geestdriftige lezer van De Kleine Dokter van Albert Vogel. Zo geestdriftig dat hij een zweer poogde te behandelen met een daarin aanbevolen middel. Zijn huisarts verweet hem dat hij te lang had gewacht "en hij was niet eens geamuseerd toen ik zei dat het gebruikte middel het voordeel had dat het ook als slasaus kon worden gebruikt. Deze risico's, aldus nog steeds ir. Brands uit Valkenswaard, wegen echter niet op tegen de voordelen van zelfzorg en mantelzorg".

Waar we op de beurs van Naturamed veelvuldig mee werden geconfronteerd was het gezondheids-schoeisel dat berust op de voetzoolreflextherapie. Zo werden ons sandalen aanbevolen met zolen die aan de bovenkant bezet waren met dikkere en dunnere staafjes van plastic; wie er op loopt ervaart zodoende een permanente massage van de voetzool. De vertegenwoordiger van Reflex-O-Fit nippy sandalen vertelde ons dat de omzet snel gestegen is. In 1983 verkocht hij 6000 van die "nippy" sandalen, in '84 waren dat er al 23.000. Reflex-O-Fit heeft de alleenvertegenwoordiging van een Deense firma die zich bezig houdt met reflexologie-apparatuur en een Japans bedrijf dat slippers en inlegzolen in de handel brengt voor het zelfde reflexologische doel.

De voetzool: verschillend in kaart

De standhouder had een paar kleurige voetzoolkaarten tentoongesteld, van het soort waarvan wij in het vorige nummer van ons Actieblad een voorbeeld hebben afgedrukt. Hij gaf wel toe dat niet alle voetzoolkaartjes gelijk zijn. Het is er mee als met de iris bij de iriscopie: de lever om maar eens een voorbeeld te noemen is nu eens in de wreef met een reflexzone vertegenwoordigd, dan weer aan de binnenkant van de kleine teen! Diezelfde standhouder

bezwoer ons dat hij nimmer medische adviezen aan afnemers verstrekt, al verkoopt hij uiteraard grág. Wil de lezer iets over de prijs weten? Voor f 49.50 kan men zich een sandaal met massage-noppen aanschaffen!

Een apart "geneesmiddel" is ook de z.g. gezondheidskaars, een soort lange sigaret, gevuld met een brandbare stof, die op de oorschelp gezet en aan het uiteinde in brand gestoken een vorm van trek in het oor veroorzaakt die de gezondheid ten goede zou komen... maar men moet wel zorgen dat er geen ongelukken van komen, met zo'n snel brandend toortsje in het oor.

Maar ook een oud vertrouwd spulletje, de tijgerbalsem bleek niet te ontbreken op deze wonderlijke beurs waar voorts het alternatieve voedsel ruimschoots vertegenwoordigd was, compleet met handleidingen voor de biologisch-dynamische landbouw, kringloopartikelen, een menigte van jonge ondernemers op het gebied van de (groeïende markt) van de reformvoeding en wat men al niet onder die noemer kan brengen. Geen woord kwaad dáárover, onzerzijds.

De software van de astrologie

Maar in het alternatieve genezerscircuit troffen wij dan weer de gestandaardiseerde ginseng, de homeopathische geneesmiddelen in alle soorten en verdunningen, het Schluter Teeassortiment, astrologie software (!), Mc Farlane Nieuw Zeelands groenlipmosselextract, gemmatherapeutische artikelen voor het genezen met "edelstenen", ...

Een uitgeverij als Ankh Hermes, die zoveel occultisme in zijn fonds doet ontbrak natuurlijk niet en Joop Blik bood ons voor f 12,50 een horoscoopberekening aan, met hulp van een computer, compleet met kort commentaar. Blik noemt zich astroloog.

Het alternatieve assortiment wordt groter en groter. Wat bijvoorbeeld te denken van de magneetveld therapie? En vergeet ook niet de negatieve ionen! In Groot-Britannië is de Sidha Technology Ltd. die "ionisers" fabriceert voor "mountain Breeze Air". We hebben nog een zakje met geneeskrachtige klei kunnen veroveren, want het is natuurlijk al te zot wanneer je niet met wat gratis waar thuiskomt van zo'n Naturamed. Wat we nog niet hebben nagegaan is of we die klei uitwendig of inwendig moeten toepassen.

Vitaminen, hoe kan het anders, gooiden hoge ogen op deze Naturamed. Vitaminen zijn immers de grote mode van de jaren tachtig. We telden dan ook niet minder dan dertien stands op de Naturamed waar propaganda werd gemaakt voor het gebruik van vitaminen, — overigens met strikte vermijding van het woord geneesmiddel, zoals al blijkt uit de naam van een van de inzenders, het Adviesburo Orthomoleculaire voeding te Voorschoten. Voedingssupplementen: ziedaar het toverwoord.

Behalve allerlei opleidingsinstituten of -instellingen waar alternatieve genezers worden gekweekt waren ook de beide overkoepelende organisaties vertegenwoordigd uit het alternatieve genezingscircuit: de Novag en de Lopag. Novag is, zoals men weet de (jonge) Nederlandse Organisatie van Verenigingen van Alternatieve genezers. Men wil de verenigingen die aangesloten zijn in sectoren onderbrengen: 1. Acupunctuur; 2. homeopathie; 3. natuurgeneeskunde; 4. paranormale geneeswijzen; 5. alternatieve psychotherapie; 6. anthroposofie; 7. alternatieve massage; 8. osteopathie; 9. lichaamshoudingleer, 10. ontspanningsleer.

Parallel daarmee lopen de beroepstitels, die de Novag erkend wil zien en beschermd door de overheid: 1. acupuncturist; 2. homeopathisch therapeut; 3. natuurgeneeskundig therapeut, 4. paranormaal genezer; 5. natuurgeneeskundig psychotherapeut; 6. anthroposofisch therapeut; 7. natuurgeneeskundig masseur; 8. osteopaat; 9. natuurgeneeskundig lichaamshouding therapeut en 10. ontspannings-therapeut.

Lopag is de afkorting voor landelijk overleg van patiëntenorganisaties voor alternatieve geneeswijzen. Er zijn thans veertien verenigingen aangesloten met volgens opgave van de Lopag omstreeks 35.000 personen. Bij de aangesloten verenigingen is de patiënten- en sympathisantenvereniging 'Amnestie' (Moermantherapie) die op de Naturamed overigens met een eigen stand was vertegenwoordigd. Opvallend is in de lijst van lid-organisaties de patiëntenvereniging aan te treffen voor Multiple Sclerose en verwante ziekten. De homeopathen zijn met twee verenigingen vertegenwoordigd. Er is namelijk een sympathisantenvereniging voor klassieke homeopathie en een vereniging tot bevordering der homeopathie in Nederland.

---o---

DE TERM CARA

Bij de vele nieuwe termen waarmee het publiek wordt bestormd en die het vaak maar nauwelijks kan verwerken — en vaak ook nauwelijks bevatten... — behoort ook het woord cara. Dat is inmiddels voldoende ingeburgerd om een plaats te krijgen in de elfde druk van Van Dale, tussen caquelon (kookpotje) en Carabas (de markies van!) "Letterwoord", zo doceert Van Dale voor chronische aspecifieke respiratorische aandoeningen. Eigenlijk niet zo'n gelukkige keuze van beginletters. Het doet deugd dat dat eens in een stelling bij een academisch proefschrift onder woorden is gebracht.

NRC Handelsblad citeerde dat van E.E. Können te Rotterdam:

De term cara wekt ten onrechte associaties met een dierbare ziekte en dient alleen al om deze reden te worden afgeschaft.

COQUETTEREN MET DE BLOEDTEST

Mediatief heet het royaal uitgegeven blad, met groene steunkleur, dat de mogelijkheden openbaart van de groepspraktijk (de grootste in de Amsterdamse regio) voor alternatieve gezondheidszorg. Gevestigd in het dorp Sloten aan de Slimmeweg nr. 9. Voorzitter H. Oswald heeft het over een brug tussen allopathie en natuurgeneeswijzen. In de groepspraktijk houdt de arts P.C. Glaser zich bezig met celtherapie en er zijn drie artsen, aldus nog steeds Oswald, die men kan inschakelen voor neuraaltherapie.

Foto's ontbreken niet en op minstens drie foto's is zeer nadrukkelijk een microscoop met foto-apparaat te zien die men gebruikt bij bloedtesten. Want de groepspraktijk is goed uitgerust, zo blijkt ook uit de foto van de natuurgeneeskundige mevrouw L. Visser in druk gesprek met een patiënte. Op het bureau tussen de natuurgeneeskundige en de patiënte liggen de foto's van de bloedtest uitgespreid, de microscoop waarbij eerder Oswald zich al liet fotograferen staat rechts van mevr. Visser, op het bureau ligt ook nog heel ostentatief een boek, Killing cancer.

Welke bloedtest wordt hier nu bedoeld? Men heeft het over de HLB-bloedtest, een methode die in de Verenigde Staten in 1978 werd ontwikkeld door "American Biologics en het Bradford Research Institute". Doel het opsporen van "reactieve oxigene toxinstoffen" in het bloed. Uit de vingertop wordt wat bloed afgenomen. Via afdrucken van dezelfde vingertop wordt het bloed op een glasplaatje overgebracht. Zijn we bij de dactyloscopie aangeland om misdadigers op te sporen? Verre van dat, zo blijkt. Als het glasplaatje goed is gedroogd wordt het onder de HLB-microscoop bestudeerd. Bij een gezond persoon valt daaruit een klassiek patroon van af te lezen. Maar iedere vorm van metabolische afwijking brengt veranderingen in het patroon. "De HLB-bloedtest wordt uitgevoerd door deskundigen opgeleid volgens de richtlijnen van het Bradford Research Institute", zo wordt ons verzekerd. (Ook de Ermelose natuurgenezer Lodewijkx, onlangs gearresteerd, maakte gebruik van deze bloedproef).

Men ziet dan ook een forse foto van mevrouw Visser, die even haar donkere bril heeft afgezet maar uiteraard de witte jas heeft aangehouden in actie met de microscoop voor de HLB Bloedtest. Het boek Killing cancer ligt nog altijd op het bureau.

In een apart kadertje vertelt Hans van Straaten over dit boek, waarvan al drie miljoen exemplaren zouden zijn verkocht. Het is de autobiografie van Jason Winters, een Canadees van Britse afkomst, die in 1976 als kankerpatiënt te horen kreeg dat hij nog maar enkele maanden had te leven. Hij reisde daarop de wereld af op zoek naar kruiden die hem konden helpen. Hij vond er drie. Die kruiden hielpen op zichzelf wel enigermate maar eerst toen hij de kruiden mengde en er een drankje van fabriceerde ging hij snel

vooruit en was hij, aldus het relaas, korte tijd later genezen. Steeds meer mensen zijn zijn kruidentheetee gaan gebruiken en velen van hen zouden zijn genezen. "Wat mij erg verbaasde", aldus Hans van Straaten, die het verhaaltje over het boek opschrijft, "was zijn (Jason Winters') uitspraak dat die kruidentheetee niet iedereen zou kunnen genezen".

Niet helemaal duidelijk is wat de bedoeling is van het zo duidelijk op de foto's getoonde boek. Wel ontdekten wij dat de firma Nutramin (zelfde adres aan de Slimmeweg te Sloten, Amsterdam!) op de beurs een nieuwe kruidentheetee uit Amerika van Jason Winters introduceerde...

---O---

DE VOET IS POPULAIR: OOK VOOR METAMORFOSE-MASSAGE

Wandelend langs de Zaan in Wormerveer wierpen wij zo af en toe een blik op wat aldaar de winkelstand had te bieden. Wij ontdekten zelfs een "Gezonde slaap studio" maar dat bleek gewoon een beddenwinkel te zijn en het was geheel onjuist om daar iets alternatiefs achter te zoeken. Dat was eerder het geval met een met nette hand geschreven aankondiging achter een raam dat de verschillende mogelijkheden van huize... Overvloed in Koog aan de Zaan aanbeval.

Huize Overvloed (what's in a name?) biedt o.a. metamorfose-massage. Een diepgaande massage, zo werd verduidelijkt van voetzolen, handen en hoofd. Die brengt een hele omwenteling te weeg en is van groot belang voor het stimuleren van het zelfgenezend vermogen.

De volgende ochtend namen wij het Amsterdamse huis-aan-huisblad De Echo ter hand, waarin hoofdredacteur Lou Polak in een zeer opmerkelijk Nederlands (geen woord te veel) elke week verhaalt van bijzondere stadgenoten. Ditmaal gold dit de 77-jarige Jordaner Jo Denslagen, oud-meubelmaker, lang meubelwinkelier op de Rozengracht die les in het meubelmaken geeft in huize Lydia op het Roelof Hartplein. Maar hij is van meer markten thuis.

Jo deelt al 22 jaar zijn woning met Liesbeth Misset, die hij in de yogasfeer leerde kennen. Denslagen is namelijk van rugklachten bevrijd door Rama Polderman, die hem met yoga-oefeningen genas. Liesbeth is op haar beurt gespecialiseerd tot een autoriteit in... U raadt het: metamorfose massage.

Lou Polak geeft er de volgende toelichting op: Door middel van een lichte druk van de vingers langs de levenslijn in de boog van de voet kan men volgens deze theorie eventuele stagnaties vrijmaken. "Het lijkt ingewikkeld en op een soort hocus pocus, maar uitgelegd door Liesbeth, met de warme vriendelijke stem wordt het allemaal veel begrijpelijker en lijkt het een fluitje van een cent".

Jo Denslagen die wat theatraal roept "terug naar de natuur", heeft enige jaren geleden yoga-lessen in

Bovenkarspel overgenomen van een cursusleidster die zwanger werd (toch niet van yoga?) en nu geeft hij wekelijks in Enkhuizen iedere donderdag van tien tot vier samen met Liesbeth yogales voor 80 tot 90 beoefenaren. Samen met haar heeft hij ook diverse cursussen gevolgd op het gebied van spirituele genezing.

---O---

MASSAGE VAN DE PORTEMONNEE

In het natuurgeneeskundig centrum De Saen aan de Herenstraat te Zaandam blijft men niet achter. De laatste alternatieve modegrillen kan men er beleven: dezer dagen begon er een cursus voetmassage. Toelichting: voetmassage of reflexzônemassage gaat er van uit dat het hele lichaam "gespiegeld" is in de voeten, en dus ook klachten gunstig beïnvloed zo niet genezen kunnen worden door gerichte massage van de corresponderende zones op de voetzolen".

Op dat adres zal ook je portemonnee wel goed gemasseerd worden, vreest een lid van onze vereniging, die ons het knipseltje toezendt. Volgens een ander bericht kon men in de breistudio in Assendelft temidden van kaarslicht een lezing horen over "zelfgenezen". Door bepaalde "blokkades" op te lossen (al breiend, bij kaarslicht?.. niet zo best voor de ogen...) komt de genezende kracht die ieder in zich heeft, los.

Dat die voetmassage populair is ondervond een man die als gevolg van een "versleten heup" lichte moeilijkheden had met het lopen. Massage door een fysiotherapeut verbeterde de toestand enigszins. Op zekere dag ontmoette hij een kennis, die hem met veel verve een fysiotherapeut aanpreekt die over bijzondere kwaliteiten beschikte. Een beetje uit de buurt, maar toch...

De betrokkene haastte zich naar zijn huisarts, die welwillend luisterde en 24 behandelingen door de genoemde therapeut voorschreef. Hiermede gewapend ging onze man op pad, een heel eind de provincie in naar het stadje waar de wondertherapeut te vinden was.

De nieuwe patiënt werd met veel begrip ontvangen, de therapeut knikte begrijpend maar zei wel dat hij voor de nieuwe therapie extra had moeten studeren. Het ging om de voetzolen, waarin zoals hij geduldig uitlegde, tienduizenden zenuwuiteinden zijn te vinden, die een binding hebben met de verschillende ledematen en de organen van het menselijk lichaam. Ja, ja, wat men heden ten dage niet al ontdekt. Nou ja, onze patiënt had toch wel eens gehoord van acupunctuur? Maar dat was toch ook eerst de laatste jaren algemene praktijk geworden? Wie had er vroeger in onze jeugd ooit over gehoord?

Naalden kwamen er niet in de voetzolen — een bijzondere massage moest 't nu doen. Die nam nog wel wat tijd in beslag meer dan hem aan tijd werd vergoed door het ziekenfonds. Voor de behandeling

zou het dus nuttig zijn als onze man maar wat bijbetaalde. Vijfentwintig gulden, per keer. Kan het per giro? Neen, dat kon niet. Het was hier Jantje contantje.

Resultaat: warme voeten.

En het doel, beter lopen?

"Ik werd zo stijf als een plank", bekende ons de patiënt. Maar hij was wel honderden guldens armer geworden.

Zijn portemonnaie was in elk geval duchtig "gemasseerd".

---O---

ALTERNATIEVEN HEBBEN EIGEN JARGON

"Zo'n vijftien jaar geleden dook "alternatief" als kreet overal op; het werd gemeengoed van een leger maatschappijverbeters, dat allerlei — al lang bestaande — stromingen annexeerde en bundelde. Het was 1986". Aldus Rob Vlasblom, docent filosofie en free-lance journalist, in *Intermediair*.

Onder de titel "grenzen aan de alternatieve geneeskunde" schreef hij een artikel, waaraan nog eens uitvoerig aandacht wordt besteed aan wat het rapport-Muntendam (1980) er over heeft te zeggen. Vlasblom heeft kennelijk gesproken met arts Paul van Dijk, auteur van *Geneeswijzen in Nederland* en met de medisch socioloog Cor Aakster. Zij menen dat het er met de alternatieve gezondheidszorg minder gunstig voorstaat dan Vlasblom aanvankelijk meende. "Voor vasten-, ontslakkings- laat staan braak-kuren is de gemiddelde Nederlander niet te vinden."

Volgens Aakster gaat het de reguliere genezers heel wat meer voor de wind. Ook arts Paul van Dijk corrigeert de mening als zou de belangstelling voor alternatieve genezers zo zijn gestegen. De bestaande gegevens wijzen er op dat het aantal "consultzoekenden" bij de alternatieven gelijk is gebleven.

Ivan Wolffers schreef in 1982 over Duurwoorderij en Geheimtaal, de gevaren van het medisch taalgebruik. Een afgestudeerde arts beschikt over zo'n 15000 termen die de patiënt tot een "analfabeet" stempelen. Het taalgebruik van de reguliere artsen versterkt de ongelijkwaardigheid tussen arts en patiënt, zo wil het betoog van Wolffers.

Ook daar "duurwoorderij"

Maar hoe staat het er mee in de alternatieve sfeer? Wolffers zelf constateert ook daar "duurwoorderij". Paul van Dijk blijkt het daarmee eens te zijn, gezien zijn opmerking tegen Vlasblom dat het taalgebruik van de acupuncturist of de magnetiseur zeker niet minder verhullend is dan bij de reguliere genezers. Graag dragen ze ook witte jassen en laten zich aanspreken met dokter. In het reguliere kamp constateerde Van Dijk de neiging om van "duur" taalgebruik af te komen. De verhouding genezer-patiënt is volgens Wolffers en volgens Van Dijk net

zo ongelijkwaardig als die van regulier arts - patiënt. Maar Aakster is het daarmee niet eens, hij denkt dat het bij de alternatieve genezers gunstiger is.

In het artikel komt ook de kritiek ter sprake die de Amerikaanse maatschappijfilosoof Ivan Illich heeft op de modernere medische wetenschap die de patiënt van ieder geloof in eigen kunnen heeft beroofd. Maar Illichs alternatief is politiek en niet de alternatieve geneeskunst. Volgens Wolffers moet de arts zich vooral gedragen als goede voorlichter die zelfhulp stimuleert. Wat Paul van Dijk betreft; hij zoekt combinaties van alternatief en regulier en wil daar objectieve voorlichting over.

---O---

DE HUID EN "HEEL DE MENS"

In de beginjaren van deze eeuw kende men in Amsterdam de uitdrukking "bij dr. Beffie lopen", voor iemand die zich voor een geslachtsziekte onder behandeling had gesteld van deze specialist. Op zijn woonhuis was naast de deur een bord met het merkwaardige opschrift: Huidarts (niet voor huid-ziekten). A bon entendeur salut!

Maar de meeste dermatologen hebben wel het nodige te doen met vaak uiterst lastige huidziekten. Dat belet niet een zekere Pieter van Vliet, schoonheidsspecialist en tevens natuurgenezer om duchtig op de trommel te slaan over zijn "unieke benadering van huidproblemen". Neen, niet alleen een meeëter uitdrukken, maar ook acne, littekens, huidzakken en andere onvolkomenheden behandelen.

Een bijdrage over Van Vliet in het blad van de groepspraktijk voor alternatieve geneeswijzen Mediatief (Sloten, Amsterdam) noemt hem een mordicus tegenstander van antibiotica bij huidziekten. Is soms bedoeld "modicus tegenstander"? Of is hij mordicus er tegen? Want antibiotica tasten bij langdurige behandeling de structuur van de huid aan, zegt hij. Bij de behandeling van huidproblemen dient men, leraart Van Vliet, ieder risico uit te sluiten. Precies, waarde heer, U kunt nog zo triomfantelijk kraaien: "ik behandel niet de huid alleen maar héél de mens" — u weet er gewoon niet genoeg van. Ook voor huidziekten zijn niet voor niets specialisten.

Een voorbeeldje van wat voor de leek enkel maar een "vlekje" is. Een jonge vrouw maakte een reis door Indonesië en ontmoette daar een lepra-arts. Ruim een half jaar later trof zij de lepra-arts opnieuw nu in Nederland. "U heeft", zei hij toen, "nog altijd dat vlekje op uw neus. Ik zou er maar eens naar laten kijken". Het bleek huidkanker te zijn, gelukkig niet van de kwaadaardigste soort, maar de zon is wel voor haar huid taboe.

---O---

Kleding met een voering gevuld met geneeskrachtige kruiden die helpen tegen reuma, rug- en maagklachten worden thans in China op de markt gebracht. Hoe lang nog zal het duren eer we met onze kwaaltjes eenvoudig naar C & A kunnen stappen?

ERMELOSE NATUURGENEZER AANGEHOUDEN

De inspecteur voor de volksgezondheid heeft destijds de genezer A.J. Lodewijx uit Ermelo er van beschuldigd "dure groentesoep" te verkopen. Lodewijx is vorig jaar "in het nieuws" gekomen omdat hij een slager uit Spijkenisse, die aan suikerziekte leed, had geadviseerd met insuline te stoppen. In plaats daarvan kreeg hij een dure lading vitaminen mee naar huis. De slager kon in het Rotterdamse Dijkzigtziekenhuis op het nippertje van de dood worden gered.

De internist prof. dr. G. Henneman noemde Lodewijx toen een "levensgevaarlijke man". Zowel tegen de inspecteur voor de volksgezondheid als tegen prof. Henneman heeft de natuurgenezer een kort geding aangespannen om te voorkomen dat zij zich andermaal op deze wijze over hem zouden uitlaten. De rechter heeft in beide gevallen de natuurgenezer in het ongelijk gesteld.

Onlangs heeft de rijkspolitie ingegrepen. In totaal waren bij de inspecteur voor de volksgezondheid vijftien klachten binnengekomen over de Ermelose natuurgenezer. Hij zou in totaal vijf patiënten ernstig lichamelijk letsel hebben bezorgd. De rijkspolitie heeft hem aangehouden en een huiszoeking gedaan waarbij zowel medicijnen als boekhouding in beslag werden genomen.

Naderhand is de Ermelose natuurgenezer vrijgelaten, maar wel is zijn praktijk gesloten. Het Algemeen Dagblad weet dit bericht nog aan te vullen met de mededeling dat de uitgave voor de maand mei van het tijdschrift "Gezonde voeding & natuurgeneeskunde" is uitgesteld. Lodewijx redigeerde dit blad, dat wordt uitgegeven door de stichting Niet-toxische geneeswijzen. Van die stichting, men raadt het, is Lodewijx bestuurslid. Lodewijx had nog het lef om na zijn vrijlating, volgens het AD te beweren: "Ik heb altijd aan de weg getimmerd. Op mijn vakgebied ben ik professioneel bezig"...

Kennelijk was het na het gebeurde met de slager uit Spijkenisse — Lodewijx kwam zelfs op het teeveescherm, waarbij hij zich een zeer zelfingenomen man toonde — niet stil geworden rondom de villa in Ermelo waarin hij zich had gevestigd. Hoewel elke opleiding hem ontbrak ging Lodewijx bij zijn patiënten ook bloedmonsters afnemen om de diagnose te stellen. Apparatuur daarvoor was op de beurs voor de alternatieve genezers, de Naturamed in Utrecht te zien. Wel prijzig... maar voor zijn "consulten" liet Lodewijx zich goed betalen. Evenals voor zijn "geneesmiddelen", in het bijzonder enorme hoeveelheden vitaminen.

Onder de titel "Hoe natuurgenezer Lodewijx het beeldscherm bereikte hebben wij in het Actieblad tegen de Kwakzalverij van september 1984 het relaas gedaan van 's mans praktijken als "orthomoleculair natuurgeneeskundige".

GAATJES BOREN VOOR DE HOMEOPATHIE

Op de beurs Naturamed was de firma Homeoropa met als welsprekend adres 't Zwarte Land te Scherpenzeel die met een nieuw produkt kwam, namelijk een serie van dertien verschillende ampullen. Daar kan de homeopaat-acupuncturist zijn voordeel mee doen. "De opening die met de naalden wordt gemaakt, wordt tevens benut voor de toediening van het homeopathisch geneesmiddel".

Hierdoor aldus de beschrijving van de acupunctuurtherapie Steigerwald AP I t/m XIII kan in vele gevallen een direct therapeutisch effect ontstaan door de behandeling en het geneesmiddel. Ook tussentijds kan de patiënt op specifiek aangegeven punten op de huid hetzelfde geneesmiddel toepassen. Het geneesmiddel dringt, zo wordt verzekerd, snel door de huid heen. Per 30 april van dit jaar zijn de ampullen vrij verkrijgbaar in iedere apotheek.

Zo kan dus iedere acupuncturist, bevoegd als arts of niet, aan de slag met het in het lichaam onderhuids brengen van homeopathische geneesmiddelen. "In ampullevorm steriel", aldus Homeoropa. Ja, stel je voor dat ze niet steriel waren!...

---o---

VLAG OM DE LADING TE DEKKEN

Aangetroffen in het Algemeen Dagblad de volgende advertentie: ARTS GEVRAAGD. Gevraagd actieve oude c.q. jong beginnend arts. Fin. onafh. voor zelfstandige functie in polikliniek voor niet reguliere geneeswijze. Geen speciale kennis noodzakelijk. Fin. regeling op basis perc. omzet. Brieven onder ...

In Repro & Druk, het weekblad van het Kon. Verbond van Grafische Ondernemingen wordt melding gemaakt van een verzoek van het Staatstoezicht op de volksgezondheid te Leidschendam om eerst tot het drukken van recepten over te gaan wanneer zekerheid is verkregen dat de opdrachtgever inderdaad arts, tandarts of vroedvrouw is. Er wordt herhaaldelijk geconstateerd dat personen die niet de bevoegdheid van arts etc. bezitten, beschikken over eigen gedrukt receptenpapier. In de praktijk blijkt dat apotheken op deze recepten geneesmiddelen afleveren.

Een 37-jarige Zaandammer die zich uitgaf voor controle-arts van het Academisch Medisch Centrum of als schoolarts is veroordeeld tot acht maanden gevangenisstraf en voorwaardelijke ter beschikking stelling. Hij heeft in zijn voorgewende hoedanigheid ontucht gepleegd met twintig vrouwen en meisjes te Amsterdam.